

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR

Skupna služba varstva okolja
Ulica heroja Tomšiča 2, 2000 Maribor
E: info.okolje@maribor.si
T: 02 2201 445

Številka: 355-1/2021-20

Datum: 10.12.2021

ZAPIS

29. seje Komisije za pitno vodo, ki je bila v ponedeljek, dne 06. december 2021, ob 11.30 uri preko spletne podpore MS Teams

PRISOTNI: dr. Samo Peter Medved, podžupan MOM; Miran Jug direktor, Mariborski vodovod; Sebastjana Klepec Hlebič, Boštjan Erjavec, Mariborski vodovod; dr. Nataša Sovič, ARSO; mag. Mateja Klaneček, MOP Direkcija RS za vode, Sektor območja Drave Maribor; Blanka Grajfoner, Ministrstvo za okolje in prostor (MOP); Ivanka Gale, Nacionalni inštitut RS za javno zdravje, Ljubljana (NIJZ); dr. Martina Bavec, Fakulteta za kmetijstvo in biosintetske vede UM; Mirjana Fesel, Vodnogospodarsko podjetje Drava, Ptuj (VGP); Tatjana Košar, Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) OE Maribor; Benjamin Lorbek, Zdravstveni inšpektorat RS; Vesna Viher Hrzenjak, mag. Emil Žerjal in Sandra Mertik, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH); dr. Renata Jecl, Fakulteta za gradbeništvo, UM; Zdenka Hren, Upravna enota Maribor, Oddelek za okolje in prostor; mag. Irena Kopač, AEI s.p.; Andreja Lorber, Občina Benedikt; Stanko Rafolt, Občina Hoče-Slivnica; mag. Avgust Zavernik, Občina Lenart; Nina Mikl, Medobčinski inšpektorat; Suzana Fras, mag. Alenka Cajnkar, MOM – UKPP; Vesna Bauman, MOM – SUP; Cvetka Slana in Olga Mravlje, SOU SSVO

ODSOTNI ČLANI KOMISIJE: Leonida Gregorič, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor; Borut Koderman, Inšpektorat za okolje RS, OE Maribor (IRSOP); Marjan Topič, Občina Duplek; mag. Simon Hmelak, Občina Miklavž na Dravskem polju; mag. Saša Ajd, Občina Ruše.

Dnevni red:

1. Otvoritev seje komisije (Cvetka Slana, vodja SSVO, predsednica komisije)
2. Pozdravni nagovor (dr. Samo Peter Medved, podžupan MOM)
3. Poročanje o realizaciji sklepov iz prejšnje seje (Cvetka Slana in Olga Mravlje)
4. Poročanje o rezultatih kontrolnega monitoringa kurilnega olja na lokaciji (Darja Repnik, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano)
5. Poročanje o predlogu Programa oskrbe s pitno vodo v MOM in o osnutku Operativnega programa oskrbe s pitno vodo na nacionalnem nivoju (Boštjan Erjavec, Mariborski vodovod)
6. Razno:
 - poročanje o problematiki onesnaženja vodnjaka Bohova 2 (Sebastjana Klepec Hlebič, Mariborski vodovod)
 - kratko poročanje o rezultatih izvajanja dodatnih odvzemov vzorcev površinskih in podzemnih voda, v sklopu izvajanja imisijskega monitoringa, zaradi odloženega blata iz KČN, dolvodno od Pivole do Bohove. (Olga Mravlje, SSVO)

1) in 2)

Uvodoma je predsednica komisije Cvetka Slana, vodja Skupne službe varstva okolja, Skupne občinske uprave Maribor, pozdravila udeležence seje komisije in jih seznanila z dnevnim redom.

Podžupan MOM, dr. Samo Peter Medved je v pozdravnem nagovoru spregovoril o pomenu varovanja voda. Predstavil je omejitve širjenja hipodroma v Kamnici, ki leži na najožjem vodovarstvenem območju. Hkrati pa o pojavu novih posesti s konji na tem območju.

Realizacijo 1. sklepa prejšnje seje je predstavila predsednica komisije Cvetka Slana.

Sklep 1 iz prejšnje seje: Zaradi načrtovanega zahtevnega projekta izgradnje predora v mestu, bo MOM pristopila k naročilu poglobljene celostne študije območja predora iz geomehanskega, hidrološkega in geološkega vidika. Zaradi neposredne bližine največjega črpališča je smiselno, da študija zajame širše območje vodonosnika Vrbanski plato in da se kot dodatna strokovna podlaga upošteva pri izvedbi projekta za II. fazo aktivne zaščite črpališča Vrbanski plato.

Realizacija sklepa 1:

Na širšem območju črpališča Vrbanski plato MOM ustrezno usklajuje načrtovane posamične projekte in odpravlja konfliktne točke: projekt rekonstrukcije kopališča Mariborski otok poteka skladno z Uredbo o VVO (ne gre za večje gradbene posege, temveč za investicijsko-vzdrževalna dela na glavnem objektu in kompleksu kopališke ploščadi); projekt umeščanja brvi iz desnega na levi breg Drave čez ali ob Mariborskem otoku bo predmet dodatnega arhitekturnega natečaja (iskala se bo najprimernejša rešitev, ki predvidoma ne bo zahtevala nobenih posegov na samem otoku, tudi vhod na otok bo ostal samo eden); na Hipodromu Kamnica potekajo skladno z Uredbo o VVO najnujnejša investicijsko-vzdrževalna dela (predvsem posodobitev kritične komunalne infrastrukture), o nadaljnjih fazah možnega razvoja in drugih manjših posegov na tem območju pa bo potrebna strokovna presoja in usmeritev pristojnega ministrstva.

Realizacijo sklepa 2 in 3 prejšnje seje je predstavila Olga Mravlje.

Sklep 2 iz prejšnje seje: MOM preveri umeščanje vrtičkov na območje blizu črpališča Betnava.

Realizacija sklepa 2:

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS je v letu 2017 od Nadškofije Maribor odkupil več zemljišč, med drugim tudi parcele 1960/1, 196/2) in 2036, k.o. Razvanje. Sklad je na podlagi Zakona o kmetijskih zemljiščih in Zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov objavil ponudbo za oddajo kmetijskih zemljišč v zakup, ki je bila objavljena na deski upravne enote od 4.12. 2020 do 3.01.2021. Po tej ponudbi je sklad izbral 10 novih zakupnikov kmetov, ki so seznanjeni s tem, da se zemljišča nahajajo na prvem vodovarstvenem območju z oznako VVO I in jih bodo obdelovali v skladu s predpisi.

Posebej so poudarili, da sklad ne bo umeščal vrtičkov na tem območju in kot upravljavec zemljišč tudi ni seznanjen z kakršnimkoli drugimi deli na teh zemljiščih.

Sklep 3 iz prejšnje seje: Zaradi uskladitve posameznih rešitev glede ureditve kanalizacije na otoku in dovoda cevovoda na otok zaradi polnjenja bazenov in zagotavljanja pitne vode, se MOM in Mariborski vodovod posebej dogovorita o najboljših možnih rešitvah.

Realizacija sklepa 3:

Na Mariborske vodovodu so nam povedali, da sta se preigravali dve varianti dovoda vode in sicer je ena varianta iz Kamnice čez most in druga podvrtnje Drave in dovod iz Studencev. Podali so tudi mnenje s pogoji tako za kanalizacijo, kot tudi za rekonstrukcijo mostu, zaradi pritrditve cevovoda na most, v primeru odločitve za dovod vode iz Kamnice.

Iz Urada za komunalo, promet in prostor so nam sporočili, da je bila osvojena kot najboljša rešitev dovod iz Kamnice in sicer z navezavo na obstoječ vodovod Fi 100 v Kamnici in naprej čez most, na Mariborski otok. Ta vodovod se je predvidel v mostni konstrukciji mostu na Mariborski otok, ki je v fazi priprave za rekonstrukcijo. V sklopu rekonstrukcije mostu so načrtovane in bodo izvedene obese, tako da se cevovod Fi 100, lahko kadarkoli naknadno izvede.

Zaradi odsotnosti Darje Repnik je rezultate kontrolnega monitoringa olj na območju izlitja kurilnega olja na dvorišču MOM, predstavil vodja oddelka za okolje pri NLZOH, mag. Emil Žerjal. Predstavil je celotno zgodovino sanacijski del za preprečitev širjenja onesnaženja proti črpališču Vrbanski plato. Rezultati analiz podzemne vode, odvzete v maju in oktobru 2021 kažejo, da izpiranje kurilnega olja iz tega območja še vedno poteka. Razmerja v vodonosniku se na srečo še vedno ohranjajo tako, da je smer

toka v smeri proti Melju. V centru onesnaženja je še prisoten določen delež olj, ki se izpira iz nenasičene cone tal. Meritve kažejo, da je na tem območju še vedno prisoten upoštevanja vreden oblak onesnaženja, ki mora biti kontroliran.

Sklep 1:

Zaradi še vedno prisotnosti oljnega oblaka na območju izlitja kurilnega olja, se s kontrolnim monitoringom nadaljuje tudi v prihodnje, da se prepreči morebiten premik olja v smeri Vrbankega platoja.

5)

Programa oskrbe s pitno vodo v MOM in osnutek Operativnega programa oskrbe s pitno vodo na nacionalnem nivoju je predstavil Boštjan Erjavec iz Mariborskega vodovoda.

Predstavil je predpise na Evropskem, nacionalnem in lokalnem nivoju, ki opredeljujejo izdelavo omenjenih programov ter kaj je potrebno vse upoštevati pri izdelavi programa. Posebej je predstavil finančne okvirje in programe za izvedbo vzdrževalnih in investicijskih del vodovodnega sistema na območju MOM. Predstavljena je bila problematika rezervnega vodnega vira, ki ga trenutno za Vrbankega plato nimamo, potekajo pa aktivnosti v smeri izgradnje baterije 4 vodnjakov v Selniški dobravi, ki bi bila primeren rezervni vodni vir.

Poudarjeno je bilo, da je vodovodni sistem ponekod star več kot 120 let in je nujno potreben obnove. Občine kot lastnice vodovodnih sistemov, bi morale več sredstev nameniti za ta namen.

V razpravo se je vključil tudi direktor Mariborskega vodovoda gospod Miran Jug. Poudaril je, da je potrebno pristopiti k izvedbi rezervnega vodnega vira za Vrbankega plato (Selniška dobrava) in pa seveda k izvedbi II. faze aktivne zaščite. Podelil je informacijo o uspešnem EU projektu, ki ga vodi Občina Šentilj in poteka v zvezi z oskrbo s pitno vodo SV dela Slovenije. V projektu je predvidena obnova prečrpalne postaje Košaki, obnova cevovoda do VH Počehova in v drugi fazi izgradnja novega VH Počehova. Prav tako bi se bilo potrebno osredotočiti na vodne izgube, ki so za leto 2020 znašale 28,3 %, ki pa se letno spreminjajo naj manj oziroma več %, glede na razmere v omrežju.

Predsednica Komisije Cvetka Slana je komisijo dodatno seznanila, da je MOM v OPN vključila II. fazo aktivne zaščite Vrbankega platoja. Da poteka predaja obstoječe dokumentacije in pogovori o tem z UKPP predvsem glede nadaljnjih operativnih korakov (katere projekte je potrebno naročiti v naslednji fazi, zagotovitev finančnih sredstev za projekte, kdo bo celostno vodil projekt, ipd.). O vsem se bo pravočasno seznanilo tudi občine, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz sistema Mariborskega vodovoda, kajti pri tako pomembnem projektu se pričakuje sodelovanje vseh občin.

Sklep 2:

Nujno potrebna so investicijska vlaganja v vzdrževanje in obnovo vodovodnega sistema in vodnih objektov. Komisija na sami seji apelira na vse občine, da za te namene v svojih razvojnih projektih in občinskih proračunih poskušajo vsako leto zagotoviti zadostna finančna sredstva.

Na MOM se nadaljujejo razgovori za aktivnosti v zvezi z izvedbo II. faze aktivne zaščite Vrbankega platoja. O napredku se poroča na eni izmed naslednjih sej.

6)

Pri tej točki sta bili obravnavani dve temi in sicer je gospa Sebastjana Klepec Hlebič predstavila problematiko onesnaženja črpališča Bohova 2. Druga tema pa je bila onesnaženje z odloženim blatom v Pivoli, rezultate dodatnega monitoringa površinskih in podzemnih voda pa je predstavila Olga Mravlje.

Prva tema: problematika onesnaženja črpališča Bohova 2

Ker so se v Marcu 2020 v vodnjaku Bohova 2 pričele pojavljati težave zaradi nenavadnega vonja in okusa in izgube prostega klora, **se je dne 18.6.2020 vodnjak izločil** iz uporabe in se ponovno vklopi vodnjak Bohova 1. Mariborski vodovod je k sodelovanju povabil NLZOH in GeoZS in pričel z vzorčenjem v vodnjakih in na piezometrih v okolici ter pregledal stanje vodnjaka Bohova 2 s kamero. Rezultati analiz so pokazali prisotnost mangana, amonija ter nitrita, potrjena je bila prisotnost bakterije Hydrogenophaga taeniospiralis (avtotrofne, vodik oksidirajoče bakterije), Aeromonas spp. in Pseudomonas aeruginosa, nizka vsebnost kisika tako v vodnjaku kot v bližnjem piezometru BP-3, prisotni so rastlinski steroli

(fitosteroli) tako v vodnjaku kot v piezometru BP-3, geosmin tako v vodnjaku kot v piezometru BP-3. Drugače je vodnjak v dobrem stanju, na dnu je le debelejša plast drobnozrnate usedline. Raven kisika v ozračju od globine 8 metrov drastično upada, prav tako z globino upada raven kisika v vodi. Na osnovi vseh ugotovitev se je v sodelovanju z NLZOH in GEOZS pristopilo k analizi strokovnih podlag in izhodišč za sanacijo vodnjaka Bohova 2, vendar se je prednostno izvedlo najprej odstranitev prerjavete lestve in podestov. Trenutno se še išče najugodnejšega ponudnika za izvedo airlifta vodnjaka Bohova 2. Redno se spremlja stanje v obeh vodnjakih in sicer se odvzemajo vzorci podzemne vode v Bohova 1 (vsakih 6 tednov) in Bohova 2 (vsake 3 tedne) ter občasno na bližnjih piezometrih.

V razpravo so se vključili še drugi člani komisije in sicer gospa Ivanka Gale, NIJZ, ki je podelila informacijo o podobnih težavah, s katerimi so se soočali pri vodnjakih na drugem koncu države. Kljub vsem sanacijskim ukrepom tudi tam niso prišli do epiloga in žal niso našli pravega povzročitelja težav. Zato v tem trenutku ne more kaj dosti pomagati z nadaljnjimi nasveti.

dr. Nataša Sovič, ARSO je menila, da so aktivnosti Mariborskega vodovoda zelo dobro zastavljene (čiščenje vodnjaka, pregled s kamero, karotažne meritve, odstranitev dotrajanih lestev). Poudarila je, da je nujno potrebno pregledati celotno vplivno območje Bohovskega črpališča, kot je bilo predlagano v izdelanem osnutku programa. Predlaga še izotopske in mikrobiološke preiskave in preveritev, kako nizki vodostaji vplivajo na razmere v podzemnih vodah.

Mag. Alenka Cajnkar, UKPP je menila, da se vodnjaka prekomerno izkoriščata, predvsem v primeru nizkega vodostaja. Pride najverjetneje do prekomernega črpanja vodnjakov oziroma do trenutnih, koničnih preseganj črpanja in posledično vlečne sile potegnejo podzemne vode iz vplivnega območja črpališča. Pride do anaerobnih razmer. Potrebno je preveriti filtacijsko območje vodnjakov.

Boštjan Erjavec, vodja črpanja pri Mariborske vodovodu je dal naslednje pojasnilo: v času obratovanja vodnjaka Bohova 2 je bil odjem iz vodnjaka okoli 40 l/s, kar ni niti polovica dovoljenega odjema po vodnem dovoljenju (dovoljena neposredna raba za oskrbo s pitno vodo po vodnem dovoljenju za Bohovo 1 in 2 je 90 l/s). V času rednega obratovanja vodnjaka Bohova 2 je vodnjak Bohova 1 obratoval le kot rezerva v primeru izpada vodnjaka Bohova 2. Skupna količina trenutnega odjema ni nikoli v nobenem primeru preseгла 90 l/s.

Sklep 3:

Glede na predstavljeno tematiko se predlaga, da se kljub izvajanju sanacijskih ukrepov na vodnjaku Bohova 2, celotno razišče stanje, ki je pripeljalo do izklopa omenjenega vodnjaka iz uporabe, vključno z raziskavami vodonosnika in črpalnih razmer. Predlaga se, da se k sodelovanju povabi institucije, ki imajo vedenje o omenjenem vodonosniku. Podrobneje se o tem pogovori na operativnem sestanku, ki ga skliče Mariborski vodovod z ustreznimi deležniki (sodelujeta tako MOM kot Občina Hoče-Slivnica ter strokovne institucije).

Druga tema: onesnaženje z odloženim blatom v Pivoli

V juniju letos je Skupna služba varstva okolja na Ministrstvo za okolje in prostor kot nosilcu sanacije onesnaženja v Pivoli, ki je posledica odlaganja komunalnega blata iz čistilne naprave, naslovila predlog, da v program sanacije vključi tudi kontinuirano vzorčenje površinske in podzemne vode na območju vodnjakov v Bohovi. O vseh aktivnostih je bila sprotno obveščena tudi Občina Hoče – Slivnica.

Vodnjaka Bohova 1 v MOM in Bohova 2 v Hoče – Slivnica sta dolvodno od kraja onesnaženja. Vsak dan se iz teh vodnjakov načrpa okoli 1900 m³ pitne vode. S komunalnim blatom onesnaženi Pivolski potok se izliva v Hočki potok, ta pa teče naprej po vodovarstvenih območjih, kjer sta tudi bohovska vodnjaka. Zato smo ocenili, da lahko, glede na razsežnosti onesnaženja v Pivoli, pričakujemo morebitne dolgoročne posledice v obliki površinskega in podzemnega onesnaženja vode in je nujno potrebno spremljati razmere v potokih in podzemnih vodah na tem območju.

Zaradi navedenega je SSVO v okviru rednega izvajanja imisijskega monitoringa dodatno preverila morebitni vpliv odloženega blata. V juniju in septembru so bili odvzeli vzorci podzemne vode (vodnjak HMZ 138), ki je najbližje območju vpliva Hočkega potoka, na parametre, ki bi lahko pokazali vpliv odloženega blata. Odvzeti so bili vzorci Hočkega potoka gorvodno in dolvodno od vtoka Pivolskega potoka vanj ter sedimenti potoka.

Rezultati preiskav niso pokazali posebnosti oziroma bistvenega odstopanja od stanja podzemnih voda na drugih preiskanih območjih v sklopu izvajanja imisijskega monitoringa.

Po predstavitvi se je v razpravo vključila gospa Mirjana Fesel, VGP, ki je v sklopu intervencij na terenu koordinirala sanacijo odstranitve nelegalno odloženega blata v Pivoli in pa izvajanja kontrolnega monitoringa. Ugotovitve VGP so bile, da je bila sanacija dobro opravljena in da pri izvajanju meritev in analiz niso ugotovili vplivov na bohovske vodnjake.

Pripravlil-a:

Olga MRAVLJE, univ.dipl.biol.
Višja svetovalka

Cvetka SLANA
Vodja službe

Posredovano po e-pošti:

- podžupan MOM: dr. Samo Peter Medved
- direktor Mariborskega vodovoda d.d.: Miran Jug
- člani Komisije za pitno vodo
- predavatelji
- občine, ki sofinancirajo imisijski monitoring

V vednost po e-pošti:

- župan MOM: Aleksander Saša Arsenovič